

Кырык ел гомерен мәктәптә балаларга белем һәм тәрбия бирүгә багышлаган Ромодан районы Алтар авылы педагогы Рәхилә Тәһир кызы Бәляева турында сүзсез. Мин анын белән 1995 нче елнын май аенда, мәктәптә балалар Сабантуе үткәргәндә таныштым. Сөзгә дә, хөрмәтле “Юлдаш”ны укучыларыбыз, Рәхилә Тәһир кызы Бәляева белән таныштырам.

Рәхилә Тәһир кызы Ромодан районы Алтар авылында 1945 елда туа. Жирле жиде еллык мәктәпне тәмамлагач, ул оч ел Кривозерье урта мәктәбендә укый һәм анда тулы урта белем турында аттестат ала. Аннары М.Е.Евсеев исемәндәге педагогия институтынын физика-математика факультетына укырга керә һәм дипломлы белгеч булып чыга. Шул вакытта ул Алтар авылында югары белем алган беренче хатын-кыз була. Белгеч буларак хезмәт биографиясен Ләмберә районынын Кривозерье урта мәктәбендә башлап жибәрә һәм анда ике ел укучыларга предметы буенча белем бирә. Ә инде 1968 елда туган мәктәбендә математика укытучысы булып эшли башлай. Мәктәп һәм балалар белән аралашу тормышынын аерылгысыз олеше булып китә. Бүгән дә анын чыгарылыш сыйныф укучылары яраткан укытучыларын рәхмәт белән искә алалар. Милли жанлы Рәхилә Тәһир кызы Бәляева эшләгәндә үзен талантлы, югары квалификацияле, үз фәнен белгеч һәм яратучы педагог итеп күрсәтә. 1969 елда ук аны мәктәп директорынын ун кулы - уку-тәрбия эше буенча урынбасары итеп билгеләләр. Бу вазифада ул 1993 елга кадәр эшли. Үз фәнен яратып укыту өстенә, мәктәп тормышын тагын да жанландырып жибәрә: нинди генә бәйрәмнәр, конкурслар, кичәләр оештырмый ул! Ә 1993 елдан 2005 елга кадәр Рәхилә Тәһир кызы туган авылы Алтар урта гомуми белем бирү мәктәбе коллективын житекли. Озак вакыт мәктәпнен завучы, директоры булып эшләве дә очраклы түгел. Ул бик жаваплы, сүзләрдә һәм эшләрдә конкрет педагог та, житекче дә була. Мәктәптә унай, жылы эш атмосферасы тудыру, үзара аңлашып эшләв, һәрбер укытучыга, укучыга ихтирамлы булу, аларны шөхес итеп күрә белү – шул вакыттагы житекченән эш алымы. Дәрәсләрне үткөрү технологиясен торлеләндерүне дә таләп итә, укучыларнын интеллектуаль үсешен булдыру өстендә дә күп эшли. Тарих-туган якны ойрәнү мәктәп музейе да, 1995 елда, анын житекчелегәндә ачыла; ул хәзерге вакытта да унышлы эшләп килә.

Житекчелек итү белән бергә, ул күп вакытын ижтимагый эшләргә дә багышлай. Шулай, Рәхилә Тәһир кызы Бәляева 1981 елдан жирле хатын-кызлар Советы рәисе, 1985 елдан ул чыгарылыш сыйныф укучыларынын алтын медальгә эшләргә тикшерү буенча комиссия әгъзасы була, берничә тапкыр Алтар авыл Советы депутаты итеп сайлана. Ул Мордовия республикасы укытучыларынын IV съезды, 1991 елда Мордовия хатын-кызлары конференциясе делегаты була.

Үзенән тырыш педагогик эшчәнлегә очен Рәхилә Тәһир кызы РСФСР мәгариф министрлыгынын һәм Мордовия мәгариф министрлыгынын Мактау грамоталары белән

бүлөкләнә, үсеп килүче буынны укытуда һәм тәрбияләндә аерым хезмәтләре очен ана “Олкән укытучы” исеме бирелә. Лаеклы ялда булган педагог бүген дә укучылары һәм укытучылары арасында зур абруй, хормәт иясә. Авылдашлары аны жаваплы, башлаган эшне ахырына кадәр башкаручан, таләпчән кеше буларак хормәт итә. Бу буш сүзләр генә түгел, еллар дәвамында тырыш хезмәт белән исбатланган.

Рәхилә Таһир кызы Баляеванын эшен анын кызы Ләйлә Мянсур кызы Чапаева һәм килене Венера Абдулахат кызы Баляева дәвам итәләр. Алар Ромодан районы Алтар урта мәктәбендә башлангыч сыйныф укытучылары булып эшлиләр. Киләчәктә укытучылар династиясә дәвам итәр дип уйлыйм. Гаиләдә кырык еллык педагогик стажлы әбиләренән, әниләренән эшен күрәп, укытучы хезмәтенә хормәт белән үскән балалар - Алтар мәктәбе коллективын тулыландырырлар дип уйларга урын бар.

Наилә НАСЫРОВА